

- Verden er i matkriser av dimensjoner, og vi står kanskje foran en i Norge

Intervju med sivilagronom Jørgen Høgetveit, –
Intervjuet av Svein Villy Sandnes – sept 2012



Skogen er av fundamental betydning, sier sivilagronom Jørgen Høgetveit. Foto: LAH

- Verden er i matkriser av dimensjoner, og vi står kanskje foran en i Norge om vi ikke gjør noe alvorlig med eget jordbruk og kornlager i Norge. Her mangler beredskap, påtalt i mange år!

- Vi står foran både en matvarekrise og andre kriser som følge av feil forvaltning av naturressursene, bl.a. særlig gjelder dette skogene i u-land. Og dette må vi gjøre noe med nå! Det sier sivilagronom Jørgen Høgetveit.

Høgetveit viser til at vi både her i landet men også i resten av verden står foran svært store utfordringer dersom vi ikke legger om kursen og praktiserer en fundamental riktig økologisk tekning og forvaltning som jødene.

1. Du viser til at skogen er en sentral faktor i denne saken. Hva er det med skogen som gjør den så viktig?

Skogen er av fundamental betydning for å skape det totalmiljø som kan produsere mat, råstoff og miljø som alt liv og økonomi er avhengig av. Skogen gir rett albedo, altså oppheting av lufta og dermed påvirkning nedbørsforholdene med transport og fordelingen av nedbøren, grunnvannsforhold (med skog bevares $\frac{3}{4}$ av nedbøren), hindrer erosjon og gir livsmiljø for planter, mennesker og dyr m.m.

«Skogen er av fundamental betydning for å skape det totalmiljø som kan produsere mat, råstoff og miljø som alt liv og økonomi er avhengig av.»

Ferskvannet som mennesker, planter og dyr kan nyttiggjøre seg, er ca. 2 % av alt vann. Bare 0,014 % er tilgjengelig – resten ligger i jordas dyp og i ismassene. Ferskvannet kommer fra havene ved fordamping, og skyende driver inn over land. En skogdekt overflate er kjøligere, sender skogen ut stoffer som gjør at skyene slipper regnet. Avskoger man områdene, blir lufta varmere, stiger opp og skyene drives høyere opp og lengre inn i landet. Så får vi lite regn og tørke der det var lite og kjempeflommer der det var mye fra før. Begge steder setter erosjonskreftene inn i landskapet og den livgivende matjorda forsvinner. Med skog fra kystene får vi en fin retur av vanddamp fra skogene til luft og videre innover i landet. Grunnvannet blir det orden på, og det blir reduksjon av tørke og kjempeflommer. Mennesker planter og dyr bruker ca. 35 % av nedbøren – resten gjør sin gjerning i Guds bolig (euccos) for menneskene. Det blir en god og bærekraftig økologi (forvaltning). Fotosyntesen på landjorda er ca. 58 % og produserer alt av mat, råstoffer, minus fisk og mineraler. (W.W.INst.)

2. Hvordan er skogen viktig i et land som Israel - for at folk skal få mat og andre goder?

Jødene forstod dette allerede fra de begynte gjenreisningen av landet, ikke minst ut fra Bibelens økologiske tenkning og treets sentrale plass i dette. I dag har de plantet ca. 250 millioner trær i det lille landet, driver ørkenen i retur og gir landet igjen sin bærekraft for mennesker og dyr av mat, råstoffer og miljø.

Da jeg fikk et stipend i 1985, reiste jeg i mange dager rundt – særlig i Sør-Israel – og allerede da skjønnte jeg at det var bibelsk økologi som ville være vesentlige tanker og praksis i det kommende Fredsriket. Hadde de fått med seg nabostatene i dette arbeidet fullt ut – ville etter hvert klimaet ha rettet seg opp med mer nedbør og god fordelingen – som det må ha vært tidligere da området fra Eufkrat til Nilen ble kalt ”den fruktbare halvmåne”.

Vi hadde nylig et seminar her i sammen med ”Plant et tre” org., og da gikk jeg grundigere inn på jødernes økologiske tenkning ut fra Bibelen. Noe finner du på www.Kommentar-Avisa.no, og i neste Morsdagshefte kommer en lang og grundig artikkel om dette med basis ned i en rekke jødiske skrifter og institusjoner. Meget interessante og nyttige ting med røtter inn i GT og Tempelet med lysesstaken, skuebrødene, ja, **monoteismen som er en nødvendighet for konsekvent økologisk (hus-forvaltning) tenkning – hvor alt henger sammen med alt i Skaperens verk og opprettholdende vilje. Underlig er det å lese om Herren selv som planter trær i Edens have, og etter syndefallet innskjerper kulturoppdraget med å dyrke og vokte haven!**

3. Du har erfaring fra Afrika. Hvilken betydning har skogen der?

Ja, jeg har sett betydningen av skogen både i Tanzania, Mali og Etiopia. Ikke minst som Development sec og planlegger i NLM's Sidamo og Gemu Gofa - hvor jeg la flere utviklingsplaner – understreket jeg betydningen av store skogreisningsprogrammer. Det ble godt fulgt opp av Kjetil Fuglestad, Torstein Haugen m.fl. Særlig har Fuglestad fått fart på planteskoler for skogstrær, frukttrær m.m. de siste årene der ute – noe som får avgjørende betydning for miljø og ernærings-situasjonen – som igjen gir god profylakse (forebyggende) og bedre helse og arbeidskraft for å løfte folket ut av sult og fattigdom. Ved enden av dette ser en for seg menigheter som kan ta vare på seg og sine, få ressurser for menighetsarbeid og etter hvert misjonsarbeid fra Afrikas tak – som det store og meget viktige Etiopia er for afrikansk misjon. Min sorg er at makten for lite har forstått betydningen av helheten og sammenhengen i dette arbeidet. Hadde man det, hadde man satset mye sterkere tidligere og unngått mye av de lidelser dette folket måtte gjennom. Et slikt arbeid er helt i tråd med Hans Nielsen Hauges arbeid for gjenreising av Norge fra 1800 og fremover. Det er lekfolkets praktiske åndelighet: ”Eg hev ei teneste stor for Gud - - der kvardagsklede vert helgeskrud,-” Det var et bibelsk forankret åndens og håndens arbeid som ga dem lov og evangelium og lærte dem ” å holde alt jeg har befalt eder”, dvs ”den hele Skrift innblest av Gud- ” også bibelsk husholdning av Skaperens verk for menneskene.

4. Hva med Sahara, Nord Afrika, Arabiske halvøy og Asia?

Store deler av det du spør om her har i.h.t. et av standardverkene om ”Matjorda og sivilisasjonene” (Carter and Dale/USA) vært grønne og produserende områder, men er omgjort til vannløse, livløse ørkener i løpet av hundreårene, og Sahara vokser fremdeles ikke minst p.g.a. arabernes feil forvaltning.

Satelittfotografier forteller at Den arabiske halvøy – like stor som India - var frodig savanne. Nord Afrika bestod av store skoger av nåletrær og kastanjetrær. Kina - særlig avskogingen av Nord-Kina skrev min far to store artikler om i Agder Tidend i 1938 – hvor ødeleggende det var og hvilke konsekvenser det fikk. Det er sant som min gamle prof Breirem på Ås sa: Vi ble vår jords vandaler.

Hedenskapets uforstand og grådighet har stort sett ødelagt Skaperens bolig for menneskene – og raser nå med olje- og pengemakt verden rundt til fattige u-land på jakt etter jorda deres i

”landgrabbing”. Maten som produseres, går rett til araberne og kineserne. De sultne sitter igjen med enda mindre!

Dette har engasjert meg i mange år – og det var oppmuntrende den responsen jeg fikk på min kronikk om ”Matvareproduksjon og økobilanse” i Vårt Land i 1987. Tidligere statsminister Per Borten åpnet Landbruksdagene i Trøndelag slik: ”Innledningsvis tok Borten utgangspunkt i en kronikk i Vårt Land i fjor, skrevet av Jørgen Høgetveit. **I denne kronikken etterlyses mer perspektiv over jordbruksdebatten. Før eller siden tvinges vi inn i det totale ressursregnskap.**” (L. T. nr. 14/88). **Der er vi nå**, men norske myndigheter o.a., har hatt lite forståelse for dette på tross av gjentatte purringer.

5. Hva med oss i Norge?

Vi har orden på skogene våre – bortsett fra at vi hogger og planter for lite nå. Men skogreisningen i et sterk avskoget Norge fra ca. 1920 var en kjempejobb som satte landet og produksjonen i stand igjen. Vårt problem er at vi har skiftet fokus fra ”vern og produser” til et **nærmest hysterisk ”vern” på flere feil premisser**. Per Borten og Trygve Haugeland laget fra ca. 1967-72 den store Naturressursmeldingen fordi de mente det kunne bli ”skjebnesvangert” for et folk ikke å ha oversikt over det som skulle produsere mat, råstoffer og miljø. De ville ha et ”Naturressursdep.” - men Bratteli omgjorde innstillingen til et ”Miljøverndep.” som stort sett tenker på ”vern”. Det blir dårlig forvaltning for folket.

6. Hva mener du at man konkret bør gjøre for å snu utviklingen?

I stedet for og hele tiden vektlegge klimautslippene, selv om det godt kan reduseres en del – trenger verden bl.a. ikke all denne globaliseringen og reisevirksomhet gjennom turisme m.m. – som gir enorme utslipp. Mye annen transport av unyttige ting kunne sikkert med fordel ha blitt droppet, til fordel for mer lokal produksjon av det basale på lokale ressurser. Videre bør de store avskogede delene av verden reskoges – om vi skal ha det minste håp om å ta vare på matjorda, klima og produksjonen av mat, råstoffer og miljø. Skogene har, som skissert, en helt fundamental betydning i denne sammenhengen her for å kontrollere albedo (varmeutstrålingen) og kanskje energien til de store tornadoene som feier over Atlanteren fra det varme Afrika til Amerika med retur til oss over Nord-Atlanteren. Når en ser hva Israel har maktet av landet med ørken og sump, er det klart at verden kan gjenreises om man forstår og vil og slutter med mye unødvendig tull. Skal man lage en rett ”grønn teologi og tro” - merkelige ord forresten - så bør man gå til G.T., jødene og Hans Nielsen Hauges tanker og praksis. De forstod helhet og sammenheng – fra ”fordervelsens avgrunn i meg” til Herrens tanker og ledelse av Sine til ”liv og salighet”. Det krigerske og blodige Norden fikk fred og velstand da de store vekkelsene kom på 1800-tallet og det ble – det vi nå forlater – det ”Fredelige hjørne av Europa”!

Uansett taler Bibelen og Fredsriket med Messias om at våpen skal bli til jordbruks-redskap, og hver mann skal sitt under sitte tre i fred. Fred skal herske fordi lov med sann frihet og rett skal utgå fra Jerusalem og dommene være rettferdige og forvaltningen god.

Jødene forstår mye av dette i teori og praksis ut fra den sanne og rette basis, selv om de ikke har sett Messias enda, men de materialiseres i Guds land og gjenreiser det, noe som peker herlig frem mot Fredsfyrsten og Fredsriket, midt i en forferdelig tid.

Klikk deg inn på www.Kommentar-Avisa.no og lese mer!